

проект

Додаток 1 до рішення
Марганецької міської ради
2026 року
№ _____/VIII

**Комплексна програма
підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності та протидії торгівлі
людьми Марганецької міської територіальної громади на 2026-2030 роки**

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Назва Програми	Комплексна програма підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності та протидії торгівлі людьми Марганецької міської територіальної громади на 2026-2030 року
2.	Підстава для розроблення Програми	Конституція України, Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», Бюджетний кодекс України Сімейний кодекс України, Закони України «Про охорону дитинства, «Про протидію торгівлі людьми», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, рекомендації «Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад» (далі–Хартія) та Стратегії гендерної рівності Європейського Союзу, що ґрунтуються на європейських цінностях та стандартах та інше
3.	Ініціатор розроблення Програми	Виконавчий комітет Марганецької міської ради
4.	Розробник Програми	Управління праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Марганецької міської ради
5.	Співрозробники Програми	Управління фінансів, економіки та регуляторної політики Марганецької міської ради, управління освіти Марганецької міської ради, відділ молоді, культури та спорту Марганецької міської ради, виконавчий комітет Марганецької міської ради, служба у справах дітей Марганецької міської ради, БКЗ «Центр надання соціальних послуг»

		Марганецької міської ради, управління капітального будівництва, архітектури, житлово-комунального господарства та комунального майна Марганецької міської ради
6	Відповідальні за виконання заходів Програми	Управління праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Марганецької міської ради, відділ молоді, культури та спорту Марганецької міської ради, виконавчий комітет Марганецької міської ради, відділ «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Марганецької міської ради, служба у справах дітей Марганецької міської ради, БКЗ «Центр надання соціальних послуг» Марганецької міської ради, управління капітального будівництва, архітектури, житлово-комунального господарства та комунального майна Марганецької міської ради, КП «Комунальник» Марганецької міської ради, інші установи та організації міста
7	Мета Програми	Створення безпечного, інклюзивного та правового середовища в громаді шляхом забезпечення рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків, системного впровадження принципів гендерної рівності в усі сфери місцевого життя, а також побудови ефективної системи запобігання торгівлі людьми та надання комплексної (соціальної, психологічної, юридичної) допомоги особам, які постраждали від цього злочину. Ключові напрями та конкретизація цілей: 1. Утвердження гендерної рівності та розширення можливостей 2. Протидія торгівлі людьми та захист постраждалих
8	Термін реалізації Програми	2026 – 2030 роки
9	Основні джерела фінансування заходів Програми	Бюджет Марганецької міської територіальної громади, державний та обласний бюджети та інші кошти, не заборонені законодавством
10	Загальний обсяг	Орієнтовний обсяг фінансування наведено у

	фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, в т.ч.	додатку 2 до цього рішення
	кошти бюджету Марганецької міської територіальної громади	Орієнтовний обсяг фінансування наведено у додатку 2 до цього рішення
11	Очікувані результати виконання Програми	Стратегічні напрями соціального розвитку, захисту прав та підтримки сім'ї в громаді 1. Розбудова міжвідомчого партнерства та консолідація ресурсів 2. Захист дітей, запобігання торгівлі людьми та протидія насильству 3. Комплексна психосоціальна підтримка дітей та сімей в умовах воєнного стану 4. Зміцнення інституту сім'ї, свідоме батьківство та міжпоколінна наступність 5. Формування культури рівності, недискримінації та забезпечення рівного доступу до послуг 6. Просвітництво та турбота про ментальне й фізичне здоров'я населення
12	Загальний контроль за виконанням Програми	Постійні депутатські комісії з питань планування, соціально-економічного розвитку, бюджету, фінансів та регуляторної політики, суб'єктів підприємницької діяльності та торгівлі, з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення, заступники міського голови за напрямками роботи

I. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

1. Розробка Комплексної програми підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності та протидії торгівлі людьми Марганецької міської територіальної громади на 2026–2030 роки (далі — Програма) зумовлена необхідністю забезпечення сталого соціального розвитку громади, захисту фундаментальних прав і свобод людини та адаптації місцевої соціальної політики до європейських стандартів.

Програма спирається на рекомендації «Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад» (далі — Хартія), Стратегії гендерної рівності Європейського Союзу, Цілі сталого розвитку до 2030 року, положення Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та їх Факультативного протоколу, Резолюції Ради Безпеки ООН № 1325 «Жінки. Мир. Безпека». У 2019 році рішенням Марганецької міської ради громада однією з перших в Україні публічно проголосила відданість принципам рівності, приєднавшись до Хартії. Цим актом орган місцевого самоврядування взяв на себе зобов'язання системно інтегрувати принципи недискримінації та рівних можливостей у всі сфери життєдіяльності міста.

Базовими принципами, на яких будується Програма, є:

- **Фундаментальність прав:** Рівність жінок і чоловіків, а також повага до людської гідності кожної особи є незаперечними фундаментальними правами.
- **Забезпечення рівних можливостей:** Гарантування рівного доступу осіб та соціальних груп до ресурсів, послуг і прийняття рішень.
- **Протидія дискримінації:** Неприпустимість будь-яких форм дискримінації, упереджень чи зневажливого ставлення за будь-якою ознакою.
- **Демократичне представництво:** Збалансована участь жінок і чоловіків у процесах прийняття рішень як необхідна передумова розвитку демократичного суспільства.
- **Подолання стереотипів:** Викорінення гендерних, соціальних та вікових стереотипів як основоположна умова досягнення реальної рівності.
- **Гендерний мейнстрімінг:** Інтеграція гендерної перспективи в усі нормативно-правові акти, стратегії, програми та практичну діяльність органів місцевого самоврядування.
- **Програмно-цільове забезпечення:** Застосування дієвих планів дій із належним ресурсному та фінансовим забезпеченням.

2. Аналіз ключових проблем, що потребують розв'язання

Попри вжиті раніше заходи, у Марганецькій міській територіальній громаді залишається гострою потреба в подоланні низки накопичених та нових соціальних викликів, зумовлених, зокрема, наслідками повномасштабного воєнного вторгнення РФ, соціально-економічною нестабільністю та демографічними змінами.

Основними проблемами, на розв'язання яких спрямовано Програму, є:

2.1. Посилення психоемоційного навантаження на сім'ї та дітей внаслідок війни

- **Травматизація населення:** Зростання рівня стресу, тривожності, посттравматичних розладів серед мешканців громади, особливо дітей, внутрішньо переміщених осіб (ВПО), ветеранів, родин військовослужбовців та осіб, які втратили близьких або майно.
- **Дефіцит психосоціальних послуг:** Недостатність охоплення населення фаховою психологічною підтримкою та медико-психологічною реабілітацією, особливо у віддалених районах громади.

- **Складні життєві обставини:** Збільшення кількості родин, які опинилися в складних життєвих обставинах (СЖО) і потребують комплексної соціальної підтримки для запобігання вилученню дітей із сімейного середовища.

2.2. Потреба у зміцненні інституту сім'ї та розвитку свідомого батьківства

- **Незрілість батьківських компетенцій:** Недостатній рівень обізнаності батьків щодо методів позитивного виховання без застосування насильства, відсутність системного навчання відповідальному батьківству.

- **Послаблення міжпоколінних зв'язків:** Розрив традиційних родинних контактів, трансформування сімейних цінностей та недостатня залученість старшого покоління до процесу національно-патріотичного та морального виховання молоді.

- **Зростання ризиків домашнього насильства:** Наявність випадків фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства в сім'ях, що вимагає вдосконалення системи реагування, захисту та надання притулку потерпілим.

2.3. Збереження гендерних стереотипів та наявність бар'єрів у доступі до послуг

- **Гендерна нерівність у сфері праці та прийняття рішень:** Наявність гендерного розриву в оплаті праці, дисбаланс у представництві жінок і чоловіків на керівних посадах та в органах прийняття рішень.

- **Нерівномірність репродуктивного та побутового навантаження:** Збереження стереотипного уявлення про розподіл домашніх обов'язків та догляду за дітьми/непрацездатними родичами переважно як «жіночої справи».

- **Наявність стереотипів серед надавачів послуг:** Недостатнє володіння працівниками соціальної, медичної та освітньої сфер принципами гендерно чутливого підходу, інклюзії та недискримінації.

- **Бар'єри в доступі до послуг:** Потреба в оптимізації соціальних, медичних та освітніх послуг з урахуванням специфічних потреб різних груп жінок і чоловіків (зокрема осіб з інвалідністю, літніх людей, ВПО).

2.4. Ризики торгівлі людьми та нелегальної експлуатації

- **Підвищення вразливості населення:** Через вимушену міграцію, втрату роботи, зниження рівня доходів значно зросли ризики потрапляння жителів громади (зокрема молоді, жінок та дітей) у ситуації торгівлі людьми, трудової, сексуальної чи кіберексплуатації.

- **Низька обізнаність про ризики:** Недостатній рівень поінформованості дітей та дорослих про сучасні форми торгівлі людьми, методи залучення через мережу Інтернет та правила безпечного працевлаштування/виїзду за кордон.

- **Потреба у вдосконаленні системи ідентифікації та допомоги:** Необхідність підвищення спроможності фахівців першої лінії (освітян, медиків, соціальних працівників, правоохоронців) щодо вчасного виявлення постраждалих осіб та надання їм повного спектру послуг із реадптації та реінтеграції.

2.5. Недостатня міжвідомча координація та консолідація ресурсів

- **Фрагментарність взаємодії:** Необхідність переходу від окремих розрізнених заходів до чітко налагодженого, скріпленого регламентами алгоритму міжвідомчої співпраці органів місцевого самоврядування, поліції, закладів охорони здоров'я, освіти, надавачів соціальних послуг та інститутів громадянського суспільства.

- **Потреба в розширенні партнерства:** Недостатній рівень залучення потенціалу громадських, благодійних та міжнародних організацій для розв'язання соціальних проблем громади.

3. Обґрунтування необхідності прийняття Програми

Зазначені проблеми мають комплексний характер і не можуть бути розв'язані зусиллями лише одного структурного підрозділу чи установи. Вони потребують застосування **програмно-цільового методу**, який дозволить:

1. Об'єднати зусилля органів місцевого самоврядування, державних установ, суб'єктів господарювання та громадських організацій.

2. Забезпечити цільове та ефективне використання коштів бюджету громади, залучаючи при цьому позабюджетні та грантові ресурси.

3. Впровадити єдину систему моніторингу та оцінки ефективності виконання заходів із підтримки сім'ї, досягнення рівності та захисту прав людини.

Прийняття Програми на 2026–2030 роки створить належні умови для подолання окреслених проблем, гарантуватиме дотримання прав людини в громаді, сприятиме збереженню ментального здоров'я жителів та гарантуватиме соціальну стабільність Марганецької міської територіальної громади.

II. Визначення мети Програми

Метою Програми є забезпечення системної та послідовної реалізації зобов'язань Марганецької міської ради, взятих у результаті приєднання до «Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад».

Програма спрямована на створення рівних можливостей для реалізації прав і свобод жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності Марганецької міської територіальної громади, усунення будь-яких форм дискримінації, просування гендерної чутливості в місцевій політиці, а також урахування потреб усіх соціальних груп при прийнятті управлінських рішень та розподілі ресурсів громади.

III. Шляхи реалізації Програми, обсяги та джерела фінансування; строки виконання Програми

Ключові напрями та конкретизація цілей:

1. Утвердження гендерної рівності та розширення можливостей

- **Забезпечення рівних прав:** Ліквідація будь-яких форм дискримінації за статевою ознакою та реалізація гендерної рівності як основоположного права людини.

- **Гендерно-орієнтоване урядування:** Впровадження принципів гендерно-орієнтованого бюджетування (ГОБ) під час розробки місцевих програм та розподілу ресурсів громади.

- **Паритетна участь:** Сприяння збалансованому представництву жінок і чоловіків у процесах прийняття рішень, управлінні громадою та місцевому самоврядуванні.

- **Економічна спроможність:** Підтримка жіночого підприємництва, подолання гендерного розриву в оплаті праці та створення умов для поєднання професійних і сімейних обов'язків.

2. Протидія торгівлі людьми та захист постраждалих

- **Міжвідомча взаємодія:** Налагодження та вдосконалення суб'єктного механізму взаємодії між структурними підрозділами міської ради, правоохоронними органами, закладами охорони здоров'я, освітянами та громадськими організаціями.

- **Превентивна та просвітницька діяльність:** Проведення регулярних інформаційних кампаній серед населення (особливо молоді, ВПО та вразливих категорій) щодо ризиків неофіційного працевлаштування, трудової та сексуальної експлуатації.

- **Комплексна допомога та реінтеграція:** Забезпечення швидкого виявлення, надання безкоштовної правової, психологічної, медичної та соціальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, а також встановлення відповідного статусу та сприяння їхній повній реінтеграції в суспільство.

Фінансування заходів на виконання Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного, обласного бюджетів, бюджету Марганецької міської територіальної громади (в межах коштів, передбачених на відповідний бюджетний період) із залученням інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Щороку при формуванні бюджету будуть передбачатись кошти, виходячи із фінансових можливостей громади, для забезпечення виконання заходів Програми.

Орієнтовний обсяг фінансування наведено у додатку 2 до цього рішення.

Дія Програми розрахована на 2026 - 2030 роки.

ІУ. Перелік завдань і заходів Програми, напрями використання бюджетних коштів та результативні показники

Стратегічні напрями соціального розвитку, захисту прав та підтримки сім'ї в громаді

1. Розбудова міжвідомчого партнерства та консолідація ресурсів

Мета: Створення цілісної, гнучкої та ефективної системи соціального захисту шляхом синергії органів влади, державних установ та громадського сектору.

- **Міжсекторальна координація:** Формування та забезпечення діяльності постійно діючих міжвідомчих робочих груп за участю органів

місцевого самоврядування (ОМС), закладів освіти, охорони здоров'я, поліції, надавачів соціальних послуг та ДСНС.

- **Розвиток публічно-громадського партнерства:** Активне залучення громадських, благодійних та міжнародних організацій до співпраці на засадах соціального замовлення, залучення грантових ресурсів та реалізації спільних гуманітарних і соціальних проєктів.

- **Оптимізація та цифровізація маршрутів клієнта:** Розробка, затвердження та впровадження єдиних стандартів і прозорих алгоритмів перенаправлення громадян, які опинилися в складних життєвих обставинах (СЖО), для оперативного отримання комплексного пакету послуг за принципом «єдиного вікна».

2. Захист дітей, запобігання торгівлі людьми та протидія насильству

Мета: Створення безпечного середовища для зростання дітей, підвищення їхньої обізнаності щодо ризиків та розбудова ефективної системи ідентифікації та допомоги постраждалим.

- **Просвітницько-профілактична робота з дитячою та молодіжною аудиторією:**

- Проведення серій інтерактивних тренінгів, воркшопів та інформаційних кампаній у навчальних закладах щодо протидії торгівлі людьми, безпеки в Інтернеті (кібербезпека), правил безпечного працевлаштування та подорожей.

- Формування у дітей та молоді навичок розпізнавання маніпулятивних технік, вербування та психологічного тиску.

- **Своєчасне виявлення та ідентифікація осіб, які постраждали від торгівлі людьми або насильства:**

- Систематичне підвищення кваліфікації фахівців «першої лінії» (медиків, педагогів, соціальних працівників, правоохоронців) щодо виявлення непрямих ознак і маркерів потрапляння особи у ситуацію торгівлі людьми чи експлуатації.

- Налагодження оперативної та чіткої міжвідомчої взаємодії з Національною поліцією, закладами охорони здоров'я та безоплатної правничої допомоги.

- **Комплексна соціальна реадaptaція та реінтеграція:**

- Надання постраждалим особам мультидисциплінарної допомоги: медичне обслуговування, юридичний супровід, відновлення документів, надання тимчасового притулку та матеріальної підтримки.

- Психоемоційне відновлення, подолання травматичного досвіду та сприяння економічній самостійності (через перекваліфікацію, допомогу в працевлаштуванні та адаптацію до життя в громаді).

3. Комплексна психосоціальна підтримка дітей та сімей в умовах воєнного стану

Мета: Відновлення ментального здоров'я, подолання наслідків психологічних травм війни та підвищення адаптивності мешканців громади.

- **Посилення психологічної служби громади:**

- Створення та підтримка діяльності спеціалізованих центрів психосоціальної підтримки (Просторів життєстійкості), залучення кваліфікованих психологів, психотерапевтів та фахівців із роботи з травмою.

- Організація виїзних мобільних бригад психосоціальної допомоги для мешканців віддалених населених пунктів громади.

- **Цільова підтримка вразливих категорій:**

- Впровадження індивідуальних і групових програм психологічного відновлення для дітей та сімей ВПО, родин військовослужбовців, ветеранів, загиблих Захисників і Захисниць України, а також дітей, які зазнали прямих чи опосередкованих наслідків воєнних дій.

- Організація арт-терапевтичних сесій, рекреаційних заходів та спеціалізованих таборів психологічного розвантаження.

4. Зміцнення інституту сім'ї, свідоме батьківство та міжпоколінна наступність

Мета: Формування відповідального ставлення до батьківства, підвищення соціального престижу сім'ї та збереження родинних цінностей.

- **Підвищення рівня відповідального та свідомого батьківства:**

- Організація та впровадження навчальних програм для батьків («Школа відповідального батьківства», «Батьківство в радості», «Позитивне батьківство»), спрямованих на виховання дітей без неналежного поведіння та насильницьке спілкування.

- Надання консультативної допомоги молодим сім'ям та родинам, які опинилися в складних життєвих обставинах, задля запобігання вилученню дітей із сімейного середовища.

- **Популяризація родинних традицій та міжпоколінного діалогу:**

- Організація загальногромадянських сімейних заходів, фестивалів та ініціатив, що сприяють зміцненню родинних зв'язків та залученню різних поколінь (дітей, батьків, бабусь і дідусів).

- Збереження, популяризація та відродження національних родинних звичаїв і культури підтримки літніх людей.

5. Формування культури рівності, недискримінації та забезпечення рівного доступу до послуг

Мета: Подолання гендерних стереотипів, забезпечення принципів інклюзивності та рівних можливостей для всіх мешканців громади.

- **Забезпечення рівного доступу до послуг:**

- Проведення гендерного аудиту та оцінки потреб мешканців громади для забезпечення рівного, якісного та безперешкодного доступу жінок і чоловіків (зокрема з-поміж вразливих груп населення) до медичних, освітніх та соціальних послуг.

- Впровадження принципів безбар'єрності (фізичної, цифрової, інформаційної та суспільної) у діяльність усіх надавачів послуг.

- **Подолання гендерних стереотипів та упереджень:**

- Проведення системних просвітницьких заходів для жителів громади щодо подолання застарілих гендерних стереотипів, рівного розподілу сімейних і домашніх обов'язків та сумісництва професійного й родинного життя.

- Проведення навчань і тренінгів для посадових осіб, медиків, освітян та соціальних працівників щодо впровадження принципів недискримінації, гендерної чутливості та недопущення дискримінаційних практик у роботі.

6. Просвітництво та турбота про ментальне й фізичне здоров'я населення

Мета: Формування відповідального ставлення громадян до власного здоров'я, способу життя та цінності родинних стосунків.

- **Інформаційно-просвітницькі кампанії:**

- Систематичне інформування населення щодо важливості профілактики захворювань, збереження ментального здоров'я, культури здорового харчування та фізичної активності.

- Поширення знань про репродуктивне здоров'я, відповідальну сексуальну поведінку та планування сім'ї серед молоді.

- **Формування цінностей та культури взаємоповаги:**

- Просування в суспільстві принципів толерантності, взаємодопомоги, нульової толерантності до насильства та поваги до людської гідності.

Напрями діяльності, завдання та заходи Програми наведено у додатку 2 до рішення Марганецької міської ради «Про затвердження Комплексна програма підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності та протидії торгівлі людьми Марганецької міської територіальної громади на 2026-2030 роки(додаток 2 до рішення).

V. Координація і контроль за реалізацією заходів Програми

Координація виконання заходів Програми покладається на управління праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Марганецької міської ради, контроль - на постійні депутатські комісії з питань планування, соціально-економічного розвитку, бюджету, фінансів та регуляторної політики, суб'єктів підприємницької діяльності та торгівлі, з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення.

Управління праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Марганецької міської ради щоквартально, до 15 числа місяця, наступного за звітним періодом, надає інформацію про хід виконання Програми до Марганецької міської ради та до департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Заступник міського голови

Леся ДУПЛІЙ

Начальник управління праці та
соціального захисту населення

Гульнара ХНИКІНА